

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 200018
2500 EA DEN HAAG

Geachte voorzitter,

Wij hebben kennisgenomen van het amendement van de leden Sneller en Chakor¹ waarin wordt voorgesteld om een Ombudsman voor Toekomstige Generaties in te stellen. De indieners stellen voor om deze nieuwe 'ombudsfunctie' voor - in ieder geval - vijf jaar onder te brengen bij de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman.

Wij onderschrijven de noodzaak om de belangen en het perspectief van toekomstige generaties beter te betrekken bij het handelen van de overheid. Daarnaast zien wij toegevoegde waarde in het aanstellen van een aanjager en onafhankelijke vertegenwoordiger van toekomstige generaties in de vorm van een ombudsman. Mocht uw Kamer instemmen met dit amendement dan zijn wij in staat en bereid deze nieuwe taak op ons te nemen. Hieronder lichten wij dit nader toe.

De toegevoegde waarde en effectiviteit van een Ombudsman voor Toekomstige Generaties

Er moet bij beslissingen die nu genomen worden meer aandacht besteed worden aan de effecten op langere termijn en dus voor generaties die nog geboren moeten worden. De stem van burgers en kinderen wordt nu vaak al onvoldoende gehoord. Voor toekomstige generaties geldt dit nog meer omdat zij niet voor zichzelf kunnen spreken. Daarom hebben de ombudsmannen in internationaal verband uitgesproken: *future generations cannot speak out on their own behalf and [...] therefore the ombuds institutions should be their voice.*²

Juist in een tijd van grote veranderingen, zoals de energietransitie en toenemende digitalisering, worden keuzes gemaakt die ook op de lange termijn grote gevolgen kunnen hebben. Het is daarom belangrijk dat de belangen van toekomstige generaties daarbij worden meegenomen.

Ook nu wordt er al gekeken naar hoe de belangen van toekomstige generaties beter verankerd kunnen worden in de keuzes die nu gemaakt worden. De generatietoets, waarmee geëxperimenteerd wordt, is daar een voorbeeld van. Daarnaast wordt in de toelichting bij het amendement terecht gewezen op maatschappelijke initiatieven die voor de belangen van toekomstige generaties opkomen.

Pagina 1/3

Datum

25 november 2024

Onderwerp

Reactie amendement van de leden Sneller en Chakor tot instelling van een ombudsman voor de toekomstige generaties

Ons nummer

2115975

Nationale ombudsman Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
post@nationaleombudsman.nl

www.nationaleombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

¹ [Kamerstukken II 2024/25 36600 IIB, nr.5.](#)

² International Ombudsman Institute, [The Hague declaration](#), 2024.

Wij zien echter toegevoegde waarde in de aanstelling van een Ombudsman voor Toekomstige Generaties. Niet in plaats van deze initiatieven, maar als aanjager van deze ontwikkelingen, verbinder van *good practices* en als kritische onafhankelijke stem als er te weinig voortgang wordt geboekt. Het is volgens ons een effectieve manier om de belangen van toekomstige generaties een permanente plek te geven in beslissingen die in het heden over hen genomen worden.

Pagina 2/3

Ons nummer

2115975

Invulling van deze eventuele taak

In het amendement worden een aantal activiteiten van de Ombudsman voor Toekomstige Generaties benoemd. Het gaat dan om het gevraagd en ongevraagd de belangen van toekomstige generaties vertegenwoordigen en het adviseren over de impact van wetgeving en beleid. Daarnaast zien de initiatiefnemers een rol in kennisdeling en het bevorderen van het gebruik van bestaande instrumenten.

Deze activiteiten vallen al onder ons mandaat en sluiten aan bij het werk dat wij nu al doen voor burgers en kinderen. Het ombudswerk omvat namelijk meer dan het behandelen van klachten en het doen van onderzoek. Veel van ons werk bestaat uit het behartigen van het perspectief van burgers en kinderen en bevorderen we dat de rechten van kinderen worden nageleefd.³ Dit doen wij door als sparringpartner op te treden en goede voorbeelden te delen. Daarnaast heeft de Kinderombudsman nu ook al de wettelijke taak om gevraagd en ongevraagd advies te geven aan de overheid. Hierbij kijkt de Kinderombudsman nu ook al naar toekomstige generaties.

Indien de functie van ombudsman voor Toekomstige Generaties bij ons wordt belegd, zouden wij in eerste instantie in willen zetten op een korte opbouwfase (het amendement voorziet ook in een oplopende reeks van € 150.000 in 2025 oplopend tot €350.000 in 2027, 2028 en 2029). In deze opbouwfase zouden wij een plan willen maken voor de meest effectieve invulling van deze nieuwe rol. Uiteraard door daarbij de input van alle betrokken partijen te betrekken, zodat er maximale toegevoegde waarde wordt bereikt. Naast de in het amendement genoemde activiteiten kunnen wij ons voorstellen dat er onderzoeksactiviteiten worden ondernomen en er aandacht wordt besteed aan dit onderwerp in onze toekomstige ombudsagenda's. Tevens zouden wij inzetten op een lerende aanpak, waarbij uw Kamer regelmatig op de hoogte wordt gesteld van de ondernomen activiteiten en geleerde lessen.

Wettelijk mandaat

In algemene zin moet er terughoudend worden omgegaan met het instellen van nieuwe ombudsmannen. Als toch daartoe wordt besloten dan moet een ombudsman die vanuit de centrale overheid wordt ingesteld niet naast de wettelijk verankerde ombudsmannen geplaatst worden en al helemaal niet als deze 'nieuwe' ombudstaken al binnen het wettelijk mandaat van de bestaande ombudsmannen kunnen worden uitgevoerd. Wettelijk verankerde ombudsmannen zijn de Nationale ombudsman, Kinderombudsman en Veteranenombudsman.⁴ Het amendement stelt voor om de middelen toe te voegen aan de begroting van de Nationale ombudsman. Daarmee wordt er geen nieuwe wettelijk verankerde

³ Het VN-Kinderrechtenverdrag is de basis van het werk van de Kinderombudsman.

⁴ Allen zijn verankerd in de Wet Nationale ombudsman.

ombudsman opgericht, maar wordt de functie van de Ombudsman voor toekomstige Generaties binnen de bestaande wettelijke structuur gebracht. Zeker omdat het gaat om een tijdelijke periode van vijf jaar kunnen wij binnen ons bestaande wettelijke mandaat invulling geven aan de hierboven genoemde activiteiten.

Pagina 3/3

Ons nummer

2115975

Bij een voortzetting na deze vijf jaar en het eventueel permanent institutionaliseren van een Ombudsman voor Toekomstige Generaties zal echter wel de vraag op tafel moeten komen of deze een eigen wettelijke positie met bijbehorende bevoegdheden moet krijgen. Wat ons betreft zou dit dus ook onderdeel uit moeten maken van de genoemde lerende aanpak. Mocht het amendement tot wet worden verheven zullen wij onze inzichten hierover tijdig met uw Kamer delen.

Wij zullen deze brief ook onder de aandacht brengen van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zodat deze betrokken kan worden bij de kabinetsappreciatie van het amendement.

Met vriendelijke groet,

De Nationale ombudsman,

De Kinderombudsvrouw,

Reinier van Zutphen

Margrite Kalverboer